

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ในการศึกษา และได้เสนอแนวคิด และทฤษฎีตามลำดับดังนี้

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.2 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 5 ข้อ

2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.2 ความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.3 แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

3.1 บริบททั่วไป

3.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และค่านิยม

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงานผู้วิจัยได้รวบรวมผู้ให้ความหมายของการดำเนินงาน และแนวความคิดของการดำเนินงานไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงศ์ (2540, หน้า 18) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงาน ความมีประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับว่า สามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งสำคัญที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผลคือความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึงความมีประสิทธิภาพสูง สามารถมีระบบการทำงานสร้างสมทรัพย์ากร และความมั่งคั่งเก็บไว้ภายในเพื่อขยายตัวต่อไป และเพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากภายนอกได้ด้วย

ณัฐพันธ์ เชจรนนท์ (2544, หน้า 410) ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานไว้ว่า ความสามารถในการใช้ทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยพิจารณาความสามารถโดยการแปรรูปปัจจัยนำเข้า (Input) ให้เป็นผลลัพธ์ในปริมาณที่ต้องการ ซึ่งจะพิจารณาเปรียบเทียบเป็นร้อยละ โดยนำไปคูณกับอัตราส่วนระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยนำเข้าที่ใช้ไป

สรุปได้ว่า ปัจจัยการดำเนินงาน หมายถึงการกระทำที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนส่งผลถึงประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาซึ่งได้รับการพิจารณาว่าส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

ภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่ายตามกฎหมายกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างดังนี้ คือ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั
องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
ของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง ดังนี้
 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรร
งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุน
เพื่อการศึกษา
 - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 2.11 การวางแผนพัสดุ
 - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของ
ครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือ
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
 - 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำ และจัดหา
พัสดุ
 - 2.14 การจัดหาพัสดุ
 - 2.15 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะ ข้าราชการครูและบุคลากร
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู

ทางการศึกษา

และบุคลากรทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การ
ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่าง ดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก

สถานศึกษา

4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและ

ตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล

ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (ท) การ

รายงานผลการปฏิบัติงาน

4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ
3. ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา
4. ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา
5. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
6. มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว
7. เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา
8. เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรง

สรุปได้จากภาระหน้าที่การบริหารงาน 4 ฝ่าย การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม

การศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้ เช่นยึดหลักการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เป็น 1 ในการบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่เป็นส่วนช่วยผลักดันให้เกิดผลสำเร็จ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ(ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 47 โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ

ภายนอก ตามมาตรา 48 และให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพ ภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของ สถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละ ระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอ ผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตามมาตรา 48 กล่าวได้ว่าการ ประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญ ประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษาเป็นไปตามความมุ่ง หมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุขโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ สร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถาน ประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคม คาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้ง องค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหาร ตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก

2. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 5 ข้อ

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง ดังที่กล่าวแล้ว

ดังนั้น การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจึงยึด หลักการ 3 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร และตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงานในส่วนอื่นๆ ของสถานศึกษาโดยมีการร่วมกัน คิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องได้รับรู้ เพื่อการพัฒนาาร่วมกันและเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคมและเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน จากหลักการดังกล่าวข้างต้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีกระบวนการดำเนินการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ชั้น คือ

3.1 การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษากระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กิจกรรม/โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นจึงตั้งอยู่บนฐานความเป็นจริง มีความเป็นไปได้และสำเร็จผลในเวลาอันเหมาะสม

3.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อจะตรวจสอบความก้าวหน้า สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่แสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนและการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปีมีวิธีการเก็บข้อมูลที่ไม่ยุ่งยากและเกิดจากการปฏิบัติจริงข้อมูลสารสนเทศที่จะแสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ไม่ควรจะน้อยกว่า 3 ปี การศึกษา ดังนั้น ครูทุกคนต้องสามารถแสดงข้อมูล ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล รายห้องเรียน รายชั้น รายกลุ่มสาระ จนเป็นข้อมูลรวมระดับสถานศึกษาได้หรือโครงการอื่นๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการก็จะต้องสามารถตอบได้ว่า เหตุใดจึงเพิ่มกิจกรรมใหม่ขึ้นหรือปรับลดกิจกรรมบางอย่างลงข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้จะถูกนำไปสรุปรายงาน

ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป

3.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา เข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาการจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผนรวมทั้ง “สร้างจิตสำนึก” ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็น “ความรับผิดชอบร่วมกัน” ของทุกคน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นคำที่มีความหมายกว้างมากแต่ในระดับ สถานศึกษานั้น แท้จริงแล้วคือหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยมีคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายซึ่งในปัจจุบันกำหนดในรูป ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฉะนั้น ในการคิดกิจกรรม/โครงการหรือพัฒนา นวัตกรรมใดต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจะบรรลุผล สำเร็จได้ต้องเกิดจากผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานอย่างเป็นระบบทำงานร่วมกันได้ดีรับฟัง และยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน เลือกแนวทางที่ดีที่สุดยอมรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน และพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น

สถานศึกษาที่มีระบบบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพนำโดยผู้บริหาร ที่เป็นผู้นำทางวิชาการสูงย่อมมีการพัฒนาคณะครูอาจารย์ให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำเช่นเดียวกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนย่อม มีประสิทธิภาพ ชอบที่จะกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายแสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จัดการเรียนรู้ที่สนุกกระตุ้นให้คิด และทดลองทำ ความสนุกในการเรียนรู้ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน การจัดการศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน อันเนื่องมาจากการที่ทุกคน ทุกฝ่ายมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันจากความเชื่อมโยงของการปฏิบัติงาน ดังกล่าวมั่นใจได้ว่าผู้เรียนต้องมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนดอย่าง แน่นนอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 13) ได้ให้ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไว้ ว่าในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ มีความเข้มแข็งโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ข้อ ที่เชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาซึ่งได้รับการพิจารณาว่าส่งผลทั้ง

ทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน

การมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันหมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดทิศทางให้บุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมคิด จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกับผู้บริหาร เพื่อช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เจ็อนไข ภาพแห่งความสำเร็จเพื่อครอบคลุมภารกิจ กำหนดกรอบ การดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ความรับผิดชอบ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้และเข้าใจในการบริหารจัดการคุณภาพที่มี การแสดงเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ทิศทาง ที่ต้องการ โดยการขับเคลื่อนที่ยึดสถานศึกษาเป็นฐาน ด้วยความร่วมมือ และความรับผิดชอบของบุคลากรในสถานศึกษาตลอดจน กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน จากหน่วยงานต้นสังกัด

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพทั้งภายในให้สถานศึกษาดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา “มาตรฐาน การศึกษา” เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐาน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับ การส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพ ทางการศึกษามาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายระดับ เช่น มาตรฐานการศึกษา ของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้ง ยังมีข้อกำหนด มาตรฐานขึ้นหลายประเภท เช่น มาตรฐานการแนะแนว มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มาตรฐานลูกเสือและเนตรนารี มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษา

โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นต้น แต่หากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะเห็นว่ามาตรฐาน
ทั้งหลายนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะและมีเป้าหมายคือ คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนั้น
ตามกฎหมายกระทรวงได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นต้อง
กำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา
และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
และต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพ
ของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา
ของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งระดับปฐมวัย มาตรฐาน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
นโยบายของหน่วยงานส่วนกลาง คุณลักษณะพิเศษของผู้เรียนที่สถานศึกษา ท้องถิ่นและ
ชุมชนคาดหวัง เช่น ความมีสำนึกรักบ้านเกิด การเป็นพลเมืองดี การอนุรักษ์อาชีพ
ท้องถิ่น/พื้นบ้าน การมีทักษะในอาชีพ (อาชีพใดอาชีพหนึ่ง) ความสามารถเฉพาะทาง
ด้านใดด้านหนึ่ง เป็นต้น นำมาสังเคราะห์หลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาอย่างไรก็ตามสถานศึกษาต้องพึงตระหนักเสมอว่ามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นนั้นควรมีการระบุ
ตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานนั้นๆ ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสะดวก
และความเข้าใจตรงกันในการวัดและประเมินและการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในการกำหนด
มาตรฐานนั้น ควรประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
แห่งนั้นๆ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน
นักปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/แหล่งความรู้ใกล้เคียง
เจ้าของกิจการ/สถานประกอบการในชุมชน บุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ควรอย่างยิ่งที่จะต้อง
มีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อทุกคนที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันในคุณภาพ
ผู้เรียนตามมาตรฐานที่ร่วมกันกำหนด จึงมีความเต็มใจและยินดีที่จะผลักดัน สนับสนุน
และทำงานร่วมกับสถานศึกษาให้พัฒนาไปสู่เป้าหมายได้ในเวลาอันรวดเร็วและยั่งยืน

1.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง

คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแผน (Plan) เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ กิจกรรม วิธีการที่ได้ผ่านการคิดมาแล้วล่วงหน้า โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ สำหรับเป็นเครื่องชี้้นำการดำเนินการใดๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร การวางแผนมักมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกรอบเวลาของการดำเนินการตามแผนอย่างชัดเจนในสถานศึกษา ต้องมีการจัดทำแผน 2 ประเภท คือ

1.2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือแผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan / Improvement Plan)

1.2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan / Operation plan) ซึ่งแตกออกมาจากแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานเป็นรายปี แผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีควรมีจุดเน้นที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมนอกจากความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่งบประมาณ ผู้รับผิดชอบแล้ว สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรมการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ราบรื่น คล่องตัว มีการประเมินตนเอง อันนำไปสู่การได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านการคิดและวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์มาแล้วอย่างรอบด้านและรอบคอบโดยอาจใช้วิธี SWOT Analysis, Balanced Scorecard หรือวิธีการอื่นๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม สำหรับเป็นเข็มทิศชี้้นำการดำเนินงานตามกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามวิสัยทัศน์ และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาวางเป้าหมายไว้ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะมีการระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรและกรอบเวลาของการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถตรวจสอบตนเองได้ว่าเป็นแผนพัฒนาที่มีคุณภาพหรือไม่โดยพิจารณาจากประเด็นที่กฎกระทรวงกำหนดให้ต้องดำเนินการดังนี้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมกำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้ การสนับสนุนทางวิชาการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และองค์กรชุมชนกำหนดการใช้ งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

1.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศการพัฒนาสถานศึกษาให้ บรรลุตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดระบบการ บริหารสถานศึกษาและระบบสารสนเทศเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.3.1 การจัดระบบบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสามารถ จัดระบบบริหารโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เทคนิคการบริหารและ การจัดการให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย เช่น การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA : Plan Do Check Act) ของเดมिंग (Deming Cycle) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (TQM) เป็นต้น

การจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาควรจัดให้สอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีการแบ่งงานเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการ บริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ การบริหารงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษจำเป็นต้องมีคณะกรรมการหลายระดับ หลายฝ่าย นับตั้งแต่ระดับบริหาร/อำนวยการ ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น หรือมีการตั้ง คณะทำงานเฉพาะขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานเป็นคราวๆ ไป สถานศึกษาขนาดกลางซึ่งดูจะมี

ความคล่องตัวมากที่สุดก็จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดผู้รับผิดชอบงานที่เหมาะสม เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้มากที่สุดสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กควรเน้นลักษณะการทำงานแบบบูรณาการ เช่น รวมงานวิชาการและงานงบประมาณไว้ด้วยกัน เพราะทุกงานต้องเกี่ยวข้องกับการใช้เงิน หรือรวมงานวิชาการกับงานบุคลากรเพราะการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนต้องเกี่ยวข้องกับครู ครูทุกคนต้องทำงานบริหารทั่วไปได้ เป็นต้น การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการอาจมีความจำเป็นน้อยมากสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเพราะบุคลากรมีอยู่เพียงไม่กี่คน ดังนั้น ทุกคนจึงต้องมีแผนการทำงานของตนเอง ควบคู่กับแผนการสอนด้วยเพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะตามวงจรคุณภาพมีการปรับปรุงงานทันทีที่ไม่ทำให้งานค้างคั่ง จึงมีเวลาให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนได้เต็มที่

1.3.2 การจัดระบบสารสนเทศ

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาสืบค้นได้ง่าย และรวดเร็วผู้รับผิดชอบดูแลสารสนเทศของสถานศึกษาต้องทำงานอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดกรอบการเก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นวางแผนการเก็บข้อมูลซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายความตระหนักถึงความจำเป็นในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือและให้ข้อมูลที่ถูกต้องข้อมูล และสารสนเทศทั้งหลายล้วนต้องได้จากครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาทั้งสิ้น เมื่อมีความเข้าใจที่ถูกต้องการได้มาซึ่งข้อมูลก็จะมีคุณภาพถูกต้องและได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การศึกษาของสถานศึกษามีหลายด้าน เช่น ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน วิธีการ/รูปแบบ/นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู วิธีการ/รูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา สถิติและผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา วิธีการ/จำนวนครั้ง/จำนวนโครงการที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันพัฒนาเพื่อสร้างให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลและสารสนเทศที่นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นที่สุดคือ ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลและต้องทำให้เป็นปัจจุบันในทุกภาคเรียนเพื่อการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานได้ทันเหตุการณ์ การมีระบบข้อมูลและสารสนเทศจึงจะนับว่าได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศสามารถจัดเก็บในรูปแบบของแฟ้มเอกสารหรือจัดเก็บโดยใช้ระบบต่างๆ จากคอมพิวเตอร์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษาปัจจุบันสถานศึกษาขนาดใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกข้อมูลประมวลผล แล้วสรุปเป็นสารสนเทศเพื่อการใช้งานได้ทันทีเช่นเดียวกันสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรไม่เพียงพอควรใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศเช่นเดียวกัน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยลดภาระในเรื่องนี้ได้อย่างมาก

1.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทางการทำงานเพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ขัดแย้งกันแต่แผนจะไม่มีจุดหมายถ้าการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการควบคู่กับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรมย่อมสร้างคนที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนักผู้บริหารจะทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศงานของบุคลากรทุกคน/ทุกฝ่ายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ให้ความสำคัญการดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัย ครูต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพและเต็มเวลา แบ่งเวลาหรือบริหารเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างเหมาะสมและบรรลุผลสำเร็จตามแผนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของตนเองอย่างดีที่สุดและภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรทุกคน/ทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รวมถึงการจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะ
มาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน
ตามแผนพัฒนาคุณภาพศึกษานั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล
และสารสนเทศที่ต่อเนื่องเพื่อให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานว่าดีขึ้นหรือกำลังถดถอยลง
และควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเร่งพัฒนาในเรื่องใดบ้าง การติดตามตรวจสอบคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาจึงควรกระทำทุกปี ถือเป็นภาระประเมินตนเองของสถานศึกษา
ที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องการดำเนินงานทำได้ทั้งระหว่างและหลัง
การดำเนินงานโดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน
การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณภาพ
ผู้เรียนเป็นอันดับแรกและเชื่อมโยงถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ
รวมถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วย

ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในแต่ละ
ครั้งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริม
การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่
มาตรฐานการศึกษากำหนดไว้

นอกจากนี้ กฎกระทรวงยังกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด
ของสถานศึกษามีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วยโดยให้
ดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีทั้งนี้ในส่วน of สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ควรจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาภายในเขตการศึกษาเพื่อให้
สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพและได้รับประโยชน์จากการติดตาม
ตรวจสอบครบถ้วน กรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาใดมีสถานศึกษาในความดูแลรับผิดชอบ
จำนวนไม่มากควรมีการติดตามตรวจสอบเป็นประจำทุกปี ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มี
สถานศึกษาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบจำนวนมากไม่สามารถตรวจสอบให้ครบได้
ภายใน 3 ปี ก็ควรมีการประสานงานโดยอาศัยบุคลากร/ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้
ความสามารถมาร่วมปฏิบัติการได้ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการออกติดตาม
ตรวจสอบมีการกำหนดกรอบการตรวจสอบที่ชัดเจนซึ่งประเด็นการตรวจสอบต้อง

สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการแจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบเปิดเผยผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนทราบด้วยประโยชน์จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปกครองชุมชนหรือแม้แต่ผู้เรียนเองรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาและหาทางปรับปรุงและพัฒนาพร้อมกัน รวมทั้งนำผลการตรวจสอบคุณภาพไปปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนปฏิบัติการประจำปีและใช้เป็นข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย

1.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ นำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การประเมินภายในถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง (Self-Evaluation)

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรยึดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลักแต่อย่างไรก็ตามควรสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้

1.6.1 คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน โดยระบุได้ถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป

1.6.2 คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของ

สถานศึกษาสถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจาก เอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

1.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

จากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสถานศึกษา สามารถสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและถือว่าเป็น รายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาต้องมีการจัดทำ รายงานหลายเล่ม การจัดทำรายงานประจำปีถือเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษาต้องจัดทำ หลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้ นอกจากเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วสถานศึกษาต้องเปิดเผย รายงานนั้นต่อสาธารณชนด้วย รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษานี้จะนำไปเป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับ รองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย

สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายนำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) แผนการพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ผลการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา และ 4) สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

1.8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ความยั่งยืน ของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอมีการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลการตรวจสอบคุณภาพผลประเมินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานวางแผนพัฒนาทุกระยะ หรือทุกรอบการพัฒนา กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นสถานศึกษาต้องยึด คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเองจัดระบบและ โครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนด้วยจิตสำนึกที่ว่า “การพัฒนา

คุณภาพการศึกษาเป็นภาระงานปกติที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน การดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนทั้งสถานศึกษา”

การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นั้นสถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) สร้างจิตสำนึกการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาโดยถือว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา เป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของสถานศึกษา 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดง ถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัดเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา ร่วมกันจัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสมวางแผนและดำเนินงานตามแผนโดยเน้นระบบ คุณภาพมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสมและ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 3) นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมิน ตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมี การใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด 4) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่เรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปัน ความรู้ตลอดเวลาเกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ อย่างหลากหลายจนได้รับการยอมรับ จากผู้เกี่ยวข้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่นๆ มีนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น

สรุปได้ว่าการมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน จึงเป็นปัจจัย หนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

2. การนำองค์กรและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

การนำองค์กรและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ หมายถึงผู้บริหาร กำหนดทิศทางในการทำงาน และตั้งเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่ เป้าหมายนั้นให้จงได้ มีความเป็นผู้นำทางวิชา มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้เป็นที่พึ่ง ทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการจัดองค์กร บริหารจัดการ ให้ครูสอนเพียงพอ มอบหมายงานให้กับบุคลากรให้เหมาะกับศักยภาพ สอดรับภาระ และปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจในการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร พัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้มีสมรรถนะรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์

สังคมและสติปัญญา ทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ
 แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่หน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครู
 ปฏิเสธไม่ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงาน
 และเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้
 ตามความมุ่งหมายทันการ โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

2.1 เตรียมความพร้อม

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด
 ของการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะหมวด 1 หมวด 4 และหมวด 6
 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (ฉบับปี
 พ.ศ.2546 และฉบับปี พ.ศ.2553) มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกและมาตรฐานการศึกษาระดับ
 เขตพื้นที่การศึกษา

2.1.2 สร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่บุคลากรให้เห็นคุณค่า
 ของวัฒนธรรมคุณภาพในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน
 เป็นผลให้คุณภาพผู้เรียนมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ

2.1.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีการเพิ่มพูน
 ความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่พัฒนางานตามระบบประกัน
 คุณภาพภายในอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

2.1.4 กำหนดนโยบาย โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสังกัด
 และมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจนตรงตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์
 ความถนัดและความสนใจกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ระดับ
 สถานศึกษาโดยนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จัดทำไว้รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการประเมิน
 คุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมาผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลการทดสอบระดับชาติ
 และผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วจึงจัดทำแผนงาน/โครงการ
 ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้
 ที่กำหนดไว้

2.1.5 กรณีสถานศึกษาขนาดใหญ่หรือขนาดกลางควรมีการแต่งตั้ง
 คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับสถานศึกษามอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ

ให้ชัดเจน โดยให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา องค์การภาครัฐและภาคเอกชนในท้องถิ่น รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนทุกระดับการศึกษาโดยมีจำนวนตามที่เห็นสมควรส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีบุคลากรน้อยมากอาจไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน แต่ควรแต่งตั้งคณะทำงานในภาพรวมของสถานศึกษาที่กำหนดภาระหน้าที่ที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบงานที่ชัดเจนซึ่งหมายรวมถึงงานประกันคุณภาพภายในด้วย

2.1.6 จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศการดำเนินงานที่สอดคล้อง

ตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยจัดให้มีข้อมูลย้อนหลังไม่น้อยกว่า 3 ปี เพื่อเห็นแนวโน้มความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่ สภาพการดำเนินงานด้านบริหาร ผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษารายปีของสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารอบแรกและรอบที่ 2 รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบการประเมินที่ผ่านมาข้อมูลนักเรียนที่จำเป็นสำหรับการวางแผน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายบุคคล ห้องเรียน ระดับชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้รายปีในภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อเทียบกับผลการประเมินระดับชาติ ข้อมูลด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนรายชั้น/รายปี จำนวนนักเรียนลาออกกลางคัน นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่มีภาวะผู้นำ เป็นต้น ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอน เช่น จำนวนครูจำแนกตามวุฒิ การศึกษา สัดส่วนครูต่อผู้เรียน สัดส่วนครูต่อนักเรียนใน 1 ห้องเรียน เป็นต้น ตลอดจนจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ข้อมูลด้านงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อสร้างเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) และเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบต่อไป

2.2 การดำเนินการ

2.2.1 จัดทำคู่มือ/แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

ระดับสถานศึกษาโดยให้บุคลากรหลายฝ่ายในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินการ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีลักษณะการมีส่วนร่วมทั่วทั้งองค์กร (school wide) และเป็นหลักฐานแสดงถึงความตระหนักและความพยายามของสถานศึกษาที่เด่นชัดขึ้นและนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กอาจจัดทำแนวทางดำเนินงานอย่างย่อก็ได้

2.2.2 ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่กำหนดอย่างเป็นระบบ

2.3 การประเมินผล

2.3.1 นิเทศ ติดตามตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็งปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องเป็นระบบสัมพันธ์กันทุกฝ่ายใช้แผนงาน/โครงการเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติงานจริงใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ผลการประเมินภายในและภายนอกเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและเพื่อการจัดทำรายงานประจำปี

2.3.2 ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาทุกด้านทุกปี ทั้งด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษาทุกระดับที่โรงเรียนจัดการศึกษา

2.3.4 นำผลการติดตามตรวจสอบมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาแล้วประมวลผลเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการจัดทำเป็นรายงานประจำปีต่อไป

2.4 พัฒนาและปรับปรุง

2.4.1 ประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลงานให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบร่วมชื่นชมผลงาน

2.4.2 นำผลไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องเป็นระบบต่อไป

สรุปได้การนำองค์กรและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

3. การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและความเป็นผู้นำ

การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและความเป็นผู้นำ หมายถึงการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและความเป็นผู้นำหมายถึงครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพเมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์หมั่นพัฒนาตนเองในด้านความรู้ เทคโนโลยี คุณธรรม จริยธรรมเข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดีทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นทั้งผู้นำ และผู้ตามในการทำงาน และครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

3.1 เตรียมความพร้อม

3.1.1 ศึกษาแนวคิด ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาทำความเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1.2 จัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลนักเรียน รายบุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนสอนหรือรับผิดชอบ (กรณีเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ) ข้อมูลด้านสุขภาพ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติการมาเรียน ข้อมูลส่วนตัวของครูเอง ได้แก่ ด้านการศึกษาอบรมหรือการดูงาน ข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ควรจัดทำให้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน (ครูมีแฟ้มประวัติและผลงานของตนเอง)

3.1.3 ร่วมกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.4 จัดทำแผนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตนรับผิดชอบ เป็นรายบุคคลจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนการสอนผลิตและใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำทนายการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้รู้สึกสนุกและต้องการแสวงหาคำตอบหรือความรู้ในส่วนอื่นๆ เพิ่มเติมต่อไปอีกใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายๆ วิธีที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและตัดสินผล การเรียนได้อย่างถูกต้องสะท้อนแนวทางในการปรับปรุงผู้เรียนได้อย่างถ่องแท้รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษโดยเน้นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอันดับต้น

3.1.5 ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ระดับสถานศึกษา นโยบาย เป้าหมาย การจัดการศึกษาระดับสถานศึกษา

3.2 การดำเนินการ

จัดการเรียนรู้และกิจกรรมตามหลักสูตรสถานศึกษาและหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนการสอนวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีสอน/จัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการโดยเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2.1 ประเมินผล

ประเมินและสรุปผลการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ เขียนรายงานการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ รายงานภาคเรียนแล้วรวบรวมสรุปเป็นรายงานประจำปี นำเสนอหรือรายงานผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือสาธารณชน เป็นต้น

3.2.2 พัฒนาและปรับปรุง

นำผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา หน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการมา ศึกษาวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาเป็นรายบุคคล รายชั้น รายภาครายปี เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายใหม่ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพให้มากที่สุด

สรุปได้ว่าการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและความเป็นผู้นำ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

4. การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูง

การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูง หมายถึงโรงเรียนมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการอาคารเรียนที่มั่นคง รวมถึงห้องน้ำที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้ตามความจำเป็น และความต้องการในวิชาเรียน หรือตามบริบทของโรงเรียน ใช้งานจากแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข มีความปลอดภัย ส่งผลถึงความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง ใช้การได้ดีนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกด้านให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้แก่ห้องเรียนห้องปฏิบัติการห้องสมุดอาคารเรียนอาคารประกอบ แหล่งเรียนรู้การบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

4.1 ห้องเรียนห้องปฏิบัติการอาคารเรียนมั่นคงสะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงอยู่ในสภาพใช้การได้ดีสภาพแวดล้อมร่มรื่นและมีแหล่ง

เรียนรู้สำหรับผู้เรียนเช่น มีห้องเรียนห้องปฏิบัติการห้องน้ำโรงอาหารห้องประชุมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้แก่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ พอเพียงกับผู้เรียนและอยู่ในสภาพใช้การได้ดีมีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ร่มรื่นและมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนภายในสถานศึกษา

4.2 จัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนเช่น จัดทำโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ และดำเนินงานตามโครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยหลายฝ่ายมีส่วนร่วมมีการประเมินผลโครงการกิจกรรมและนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักดูแลตนเองให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนมีสุขภาพจิตดี และรู้จักหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุสิ่งมอมเมาและอบายมุข

สุขบัญญัติ 10 ประการได้แก่ 1) ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด 2) รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง 3) ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย 4) กินอาหารสุกสะอาดปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัดสีฉูดฉาด 5) งดบุหรี่สุราสารเสพติดการพนันและการสำส่อนทางเพศ 6) สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น 7) ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท 8) ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี 9) ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ และ 10) มีสำนึกต่อส่วนรวมร่วมสร้างสังคม(กองสุขศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2551)

4.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเช่น จัดห้องสมุดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสร้างนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนผู้เรียนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วเอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูอบครู และชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูอบครู และชุมชนหมายถึงบทบาทของชุมชนในการที่ส่วนร่วมจัดการศึกษาเช่น การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษาการกำหนดนโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาการประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษาและการตรวจสอบการจัดการศึกษาโดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

5.1 จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ สภาพการดำเนินงานด้านบริหาร การจัดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพทางภูมิศาสตร์หรือบริบทของชุมชน การปกครอง อาชีพ สภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมของท้องถิ่น

5.2 ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ระดับสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นตามสภาพจริง

5.3 ร่วมส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างมีอาชีพเสนอความคิดเห็นพัฒนาเชิงวิชาการสนับสนุนหรือระดมทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ติดตามการใช้งบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา

5.4 พัฒนาสภาพแวดล้อมสถานที่ของโรงเรียนและให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อ/ อุปกรณ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งการจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

5.5 ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

5.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งสามารถนำสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องเป็นระบบบ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของสถานศึกษาได้ชัดเจนตามสภาพจริง

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูอบครู และชุมชน จึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ว่าด้วย “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

กระทรวงศึกษาธิการ(2553,หน้า 8 – 9) ได้ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ว่า เป็นกระบวนการจัดการเพื่อเน้นให้บรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่บุคลากร ทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือปฏิบัติตามแผน ในทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วารุณี บำรุงสวัสดิ์ (2553, หน้า 12) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตามภารกิจปกติของสถานศึกษา ที่มีแผนกิจกรรม การประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เป็นระบบ สะท้อนถึงควมมีคุณภาพโดยโรงเรียนร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

วินัยคำแหง (2553, หน้า 9) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ตามหลักการบริหารของเอ็ดเวิร์ดดีบีเอมมิงซึ่งครอบคลุมขั้นตอนต่างๆ 4 ขั้นตอน

ธนกร อัฒจักร (2557, หน้า 5) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการ การศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ตามแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

2. ความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ หรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม

ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากร
 ในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิด
 กับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไก
 สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถ
 ตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ใน
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช
 2545 และประกาศกฎกระทรวง พุทธศักราช 2553 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่ง
 คือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ
 และประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา”
 เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้ง
 ต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย
 จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภา
 การศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา
 ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ต้องการเห็นคนไทยได้เรียนรู้ตลอด
 ชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
 มีความสามารถในการสื่อสารสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิต
 สาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนมี
 ศิลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึด
 มั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการ
 ททุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก เมื่อสรุปรวมโดยย่อ คือ
 คนไทยยุคใหม่ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะ และมีคุณธรรม
 รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดีของโลก โดยมุ่งปฏิรูปการศึกษา
 และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
 การศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้
 อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีกรอบ
 แนวทางการปรับปรุงการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การ
 พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการ
 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้
 ความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. การศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล
 2. คนไทยใฝ่รู้ : สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
 3. คนไทยใฝ่ดี : มีคุณธรรม มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย
 4. คนไทย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ : มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสาร จากความเคลื่อนไหวของการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากสถานศึกษา จะมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสังคมในท้องถิ่นของตนแล้ว สถานศึกษาจะต้องผนวกสิ่งที่คุณเรียนควรได้รับการพัฒนา และมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ที่สังคมในอนาคตควรจะเป็นด้วยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- สรุปได้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักที่โรงเรียนต้องดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

3. แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 บัญญัติให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพ ภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวง กำหนด ดังนั้นจึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปแล้ว และให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับให้ ใหม่ คือกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2553 แทนโดยที่หลอมรวมการประกันคุณภาพภายในของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกไว้ ในฉบับเดียวกัน ทำให้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพภายนอกที่ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่มี ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการจัด

การศึกษา จำนวนไม่เกิน 9 คน แต่งตั้งโดยรัฐมนตรี เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด รวมทั้งสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศ และผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับต้นๆ เมื่อเข้าร่วมแข่งขันในเวทีโลก

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 , หน้า 6-12) หลักเกณฑ์ และวิธีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้สถานศึกษาดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนา และประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดีสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและจัดการมุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด”

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจึงยึดหลักการ 3 ประการ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร และตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ

งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

2. หลักการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation)

หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงานในส่วนอื่นๆ ของสถานศึกษาโดยมีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. หลักการแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนาร่วมกันและเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่ จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกกลวิธี การพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์ เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคม และเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีกระบวนการดำเนินการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ชั้น คือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพ

การจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กิจกรรม/โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นจึงตั้งอยู่บนฐานความเป็นจริง มีความเป็นไปได้และสำเร็จผลในเวลาอันเหมาะสม

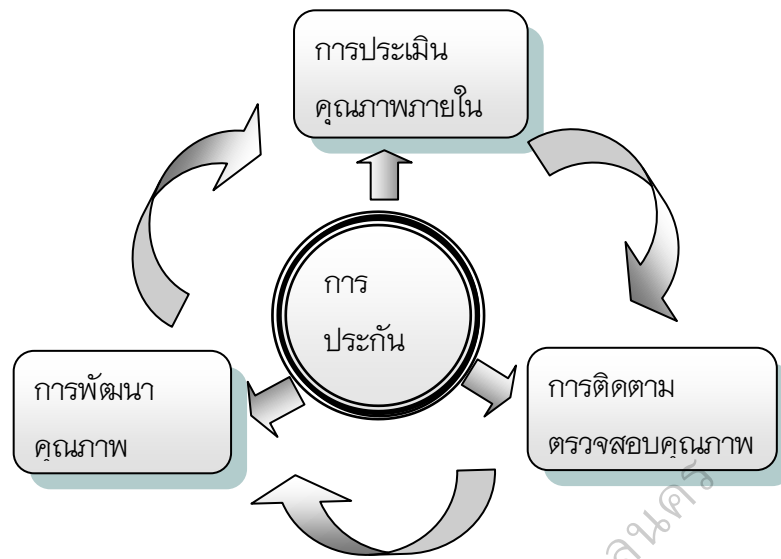
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตาม

ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อจะตรวจสอบความก้าวหน้า สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่แสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนและการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปีมีวิธีการเก็บข้อมูลที่ไม่ยุ่งยากและเกิดจากการปฏิบัติจริงข้อมูลสารสนเทศที่จะแสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ไม่ควรจะน้อยกว่า 3 ปีการศึกษา ดังนั้น ครูทุกคนต้องสามารถแสดงข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคลรายห้องเรียน รายชั้น รายกลุ่มสาระ จนเป็นข้อมูลรวมระดับสถานศึกษาได้ หรือโครงการอื่นๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการก็จะต้องสามารถตอบได้ว่า เหตุใดจึงเพิ่มกิจกรรมใหม่ขึ้นหรือปรับลดกิจกรรมบางอย่างลงข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้จะถูกนำไปสรุปรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา เข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาการจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผนรวมทั้ง “สร้างจิตสำนึก” ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็น “ความรับผิดชอบร่วมกัน” ของทุกคน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นคำที่มีความหมายกว้างมากแต่ในระดับ สถานศึกษานั้น แท้จริงแล้วคือหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยมีคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายซึ่งในปัจจุบันกำหนดในรูป ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฉะนั้น ในการคิดกิจกรรม/โครงการหรือพัฒนา นวัตกรรมใดต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจะบรรลุ ผลสำเร็จได้ต้องเกิดจากผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานอย่างเป็นระบบทำงานร่วมกันได้ดี รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน เลือกลงแนวทางที่ดีที่สุดยอมรับผลที่เกิดขึ้น ร่วมกันและพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 5)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 1-5) แม้ว่าการพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจะผ่านไปแล้วช่วงระยะหนึ่งคือรอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542-2551) กระแสสังคมก็ยังมี การวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจังมุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการโดยเริ่มต้นตั้งแต่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมินคุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนถึง 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืนทั้งนี้เพื่อให้เข้าสู่การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมาย คือมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนดขึ้นความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งมาตรฐานถูกกำหนด ขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2548) มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของ การจัดการศึกษาโดยองค์รวมการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ทำให้เกิดโอกาสที่เท่า เทียมกันในการพัฒนาคุณภาพเพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริง อยู่ที่ใดการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการคือ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐาน เดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใน ทิศทางใด ดังนั้นหากมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินความก้าวหน้า หรือมีการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยองค์การภายนอกสถานศึกษาก็สามารถเตรียม ตัวให้พร้อมในการประเมินนั้นๆ ได้

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นการกำหนดความคาดหวังให้ชัดเจน ทั้งครู ผู้บริหารพ่อแม่ผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษา หากไม่มีมาตรฐานสาธารณชนก็จะไม่ทราบว่าจะสำคัญที่แท้จริงของการจัด การศึกษาอยู่ที่ใด คุณภาพคนที่ชาติต้องการเป็นอย่างไรการจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ต้องไปในทิศทางใด คุณภาพการจัดการศึกษาแต่ละแห่งมีจุดเด่นจุดควรพัฒนาในเรื่อง ไດบ้างเนื่องจากไม่มีเครื่องชี้วัดเทียบเคียงทำให้ขาดการรับผิดชอบต่อสาธารณชน (Accountability) การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้สถานศึกษาต้องถือเป็นการ รับผิดชอบที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพครูที่ต้องจัดการเรียนการสอน ให้ได้มาตรฐานคุณภาพการบริหารจัดการตลอดจนคุณภาพด้านการจัดสถานศึกษาให้เป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและการมีกิจกรรมโครงการที่ ส่งเสริมที่สนองต่อนโยบายของรัฐบาลนอกจากนี้มาตรฐานยังเป็นแนวทางให้สาธารณชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาในด้านต่างๆ ได้เพื่อให้ คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนมาตรฐาน

การศึกษามีประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้เรียนทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติว่าต้องการคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไรจะทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด
2. ครูใช้มาตรฐานเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่มาตรฐานกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้
3. ท้องถิ่นและสถานศึกษาใช้มาตรฐานเป็นแนวทางร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
4. พ่อแม่ผู้ปกครองประชาชนและผู้นำชุมชนใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบกระบวนการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้คนไทยในท้องถิ่นเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
5. ประเทศชาติใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันสู่เป้าหมายเดียวกันและทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย

สรุปได้ว่ามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน ในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดขึ้น

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้เมื่อ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 ประกอบด้วย อุดมการณ์หลักการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สะดวกสู่การนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพพร้อมทั้งเกณฑ์การผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษา เพื่อปวงชนโดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ดังนี้

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมเป็นผู้ที่มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตนสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาดและมีความเป็นประชาธิปไตย
2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทยให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติมีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริตมีความมุ่งมั่นขยันซื่อสัตย์ประหยัดอดทนมีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัวชุมชนสังคมไทยและสังคมโลก
3. หลักแห่งความเสมอภาคคนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิ์เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมควบคู่ไปกับการมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม
4. หลักการมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
5. หลักแห่งความสอดคล้องอุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐาน การอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

4. ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา

ประสิทธิผล (Effectiveness) มีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลายขึ้นอยู่กับ ลักษณะขององค์การ และมุมมองของผู้เขียนหรือนักวิชาการ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมุ่งหมาย ที่ผลสำเร็จของงานหรือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะได้กล่าวดังต่อไปนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 667) ได้ให้ความหมาย ของประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น

มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2551, หน้า 38) ได้ให้ ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง ระดับความสามารถที่กระบวนการหรือตัวชี้วัดใดๆ สามารถตอบสนองจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังประสิทธิผลพิจารณาจากการนำผลของ งาน โครงการ หรือกิจกรรม ที่ได้รับเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

ประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อได้รับการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในแล้ว ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของมาตรฐานและตัวบ่งชี้แตกต่างกัน ตามความสำคัญ และมาตรฐานตัวบ่งชี้ โดยระดับคุณภาพที่ถือว่าเป็นระดับพื้นฐาน ที่ผู้เรียนหรือโรงเรียนจะต้องสามารถทำได้ถูกกำหนดไว้ในระดับที่ 3 ดังนั้นในการพิจารณา คุณภาพ ในแต่ละรายตัวบ่งชี้ รายมาตรฐาน รายด้าน และการสรุปภาพรวม ของสถานศึกษา จะคำนวณเป็นรายตัวบ่งชี้ ก่อนจะนำไปสู่การคำนวณรายมาตรฐาน และรายด้าน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อได้รับการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การจัดการศึกษาการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองเพื่อเป็น การประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

โรงเรียนต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนของการประกันคุณภาพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2553 ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ถือว่าเป็นส่วน หนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อจะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ นำผล การประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินคุณภาพภายในยึดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็น หลัก แต่ต้องสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน คือ 1) คุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ 2) คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา

การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการส่งเสริม สนับสนุนระบบประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกัน แตกต่างกันในเรื่อง จุดเน้น และบทบาทในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาให้บรรลุเป้าหมายและ นำข้อมูลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก

โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับ การประเมินคุณภาพภายใน จำนวน 5 ด้าน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ และได้กำหนด น้ำหนักคะแนน ไว้ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 5 ด้าน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้

ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน (จำนวน 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้)

น้ำหนัก 30 คะแนน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพะที่ดีและมีสุนทรียภาพ (5

คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.1 ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกาย สม่ำเสมอ (0.5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.2 ผู้เรียนมีน้ำหนักส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (0.5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.3 ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะ ที่เสี่ยงต่อความรุนแรงโรคมัยอู่บ้เหตุและปัญหาทางเพศ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองมีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.5 ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 1.6 ผู้เรียนสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะดนตรีนาฏศิลป์ กีฬานันทนาการตามจินตนาการ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 2.1 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร(2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 2.2 ผู้เรียนมีความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูตเวที่ต่อผู้มีพระคุณ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 2.3 ผู้เรียนยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 2.4 ผู้เรียนตระหนักรู้คุณค่าร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 3.1 ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ รอบตัว (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 3.2 ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านฟังดูพูดเขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 3.3 ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 3.4 ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 4.1 ผู้เรียนสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่านฟังและดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 4.2 ผู้เรียนนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษา หรือวิธีการของตนเอง (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 4.3 ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายคาดการณ์ตัดสินใจ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 4.4 ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ 5.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 5.2 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 5.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 5.4 ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 6.1 ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 6.2 ผู้เรียนทำงานอย่างมีความสุขมุ่งมั่นพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 6.3 ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 6.4 ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ (1 คะแนน)

2. ด้านการจัดการศึกษา (จำนวน 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้)
น้ำหนัก 50 คะแนน

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.4 ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.6 ครูให้คำแนะนำคำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.7 ครูมีการศึกษาวิจัยและพัฒนากิจการการเรียนรู้อุทิศตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมาย
เต็มเวลาเต็มความสามารถ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำและความคิดริเริ่ม
ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.2 ผู้บริหารใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วม
และใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการ และการจัดการ
(2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุ
เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร
ให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.5 นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการ
บริหารการจัดการศึกษา (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการ
และเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชน
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่
ตามที่ระเบียบกำหนด (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 9.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตามดูแล
และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย(1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาสถานศึกษา (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้
และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.1 สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมและสอดคล้อง
กับท้องถิ่น (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.2 สถานศึกษามีการจัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดความสามารถและความสนใจ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.3 สถานศึกษามีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมตอบสนองความต้องการความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.4 สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.5 สถานศึกษามีนิเทศภายในกำกับติดตามตรวจสอบและนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (2 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 10.6 สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 11.1 สถานศึกษามีห้องเรียนห้องปฏิบัติการอาคารเรียนมั่นคงสะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่นและมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (4 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 11.2 สถานศึกษามีโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน (3 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 11.3 สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (3 คะแนน)

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.1 สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.2 สถานศึกษามีการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.3 สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (1 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.4 สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (0.5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.5 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (0.5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 12.6 สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (1 คะแนน)

3. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (จำนวน 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) หน้าที่ 10 คะแนน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 13.1 สถานศึกษามีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 13.2 สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)

4. อัตลักษณ์ของสถานศึกษา (จำนวน 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) หน้าที่ 10 คะแนน

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น (10 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 14.1 สถานศึกษาจัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา (5 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 14.2 สถานศึกษามีผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา (5 คะแนน)

5. ด้านมาตรการส่งเสริม (จำนวน 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) หน้าที่ 5 คะแนน

มาตรฐานที่ 15 การจกกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพ

สูงขึ้น

ตัวบ่งชี้ 15.1 สถานศึกษาจัดโครงการกิจกรรมพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายจุดเน้นตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (3 คะแนน)

ตัวบ่งชี้ 15.2 สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุ ตามเป้าหมาย (2 คะแนน)

ในแต่ละมาตรฐานตัวบ่งชี้ได้กำหนดอธิบาย ประเด็นการพิจารณา ระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้ นั้น ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคุณภาพ 3 เป็นค่า กลางที่ผู้เรียน หรือครู หรือผู้บริหารสถานศึกษา ควรบรรลุตามเกณฑ์ความเชื่อมโยง ระหว่างอุดมการณ์หลักการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดอุดมการณ์ หลักการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันดัง ภาพประกอบ 3

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

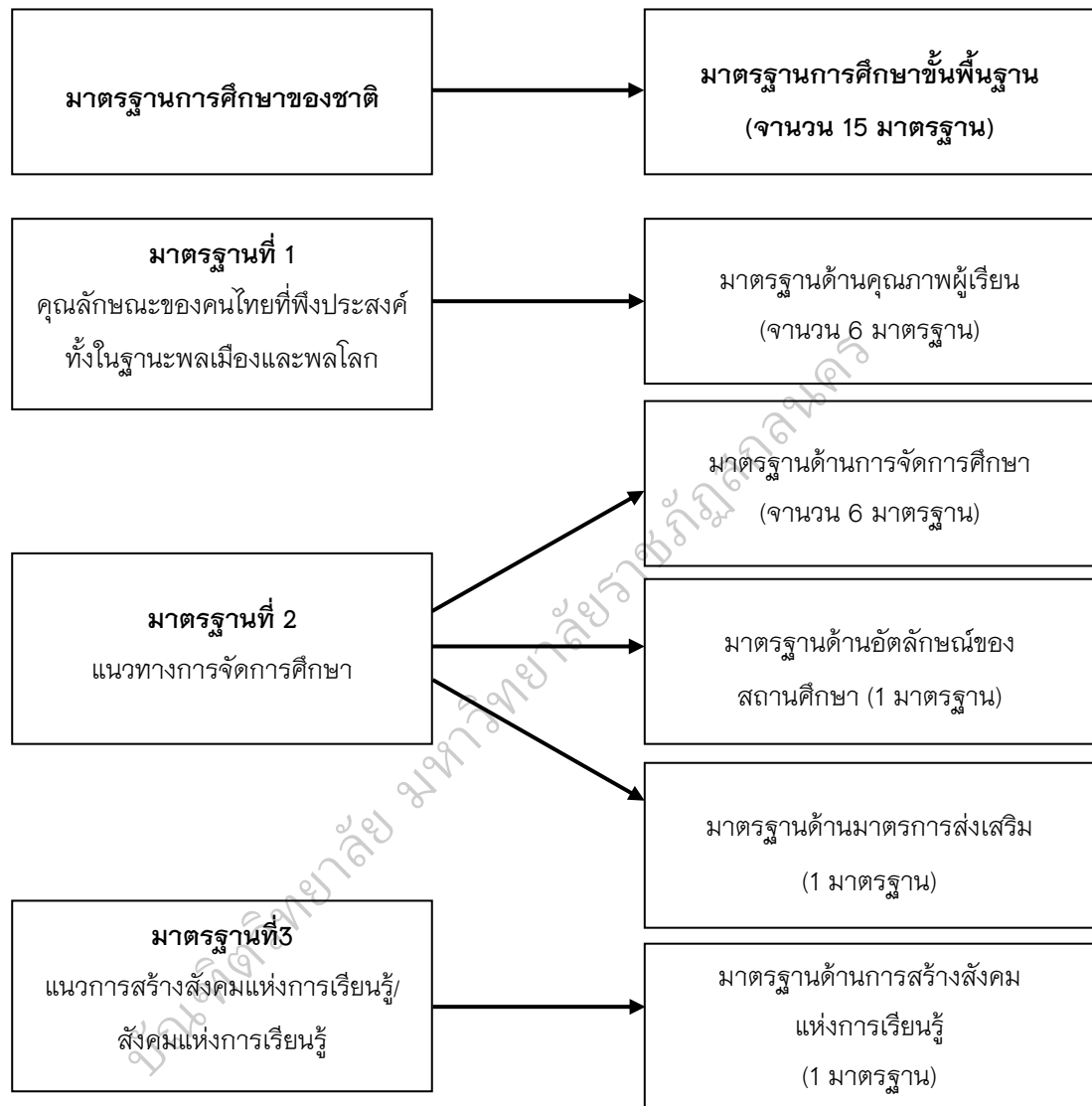
ภาพประกอบ 3 ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมการณ์หลักการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 13)

ตาราง 1 ความสอดคล้องระหว่างอุดมการณ์ของมาตรฐานการศึกษาของชาติ
และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุดมการณ์ของมาตรฐานการศึกษา	
ชาติ	ขั้นพื้นฐาน
1.การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต 2. การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ 3. การสร้างคุณภาพชีวิต และสังคม	1. การศึกษาเพื่อปวงชน 2. การพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ 3. การวางรากฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว 5. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง เพื่อการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้
1. การบูรณาการระหว่างปัญญา ธรรมคุณธรรมและวัฒนธรรม 2. การสร้างพื้นฐานที่ดีในแต่ละวัย 3. การปลูกฝังความเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม 4. การพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ	1. การพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ 2. การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย 3. ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา 4. การมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5. ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดอุดมการณ์หลักการและมาตรฐานการศึกษาทั้งระดับชาติ
และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
ได้กำหนดไว้ให้สอดคล้องกันดังภาพประกอบ 4

โครงสร้างมาตรฐานการศึกษา

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างมาตรฐานการศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 18)

ตาราง 2 เปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาของชาติมาตรฐานการศึกษา
ตามกฎกระทรวงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553
กระทรวงศึกษาธิการและมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานตามกฎกระทรวง	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 กระทรวงศึกษาธิการ (ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน)	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้หลัก)
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา	ด้านคุณภาพผู้เรียน (6 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (5 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานตามกฎกระทรวง	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 กระทรวงศึกษาธิการ (ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน)	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้หลัก)
มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา	มาตรฐานที่ 2 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 3 การบริหารจัดการ	ด้านการจัดการศึกษา (1 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้านการจัดการศึกษา (3 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (1 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (1 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานตามกฎกระทรวง	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 กระทรวงศึกษาธิการ (ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน)	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้หลัก)
มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้		<p>ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (1 มาตรฐาน)</p> <p>มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้</p> <p>ด้านมาตรการส่งเสริม (1 มาตรฐาน)</p> <p>มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบายจุดเน้นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น</p> <p>ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (1 มาตรฐาน)</p> <p>มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น</p>	<p>ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (2 ตัวบ่งชี้หลัก)</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานยกระดับมาตรฐานและรักษามาตรฐานเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา</p> <p>ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ (2 ตัวบ่งชี้หลัก)</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานตามกฎกระทรวง	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 กระทรวงศึกษาธิการ (ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน)	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม(ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้หลัก)
	มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน	ด้านการจัดการศึกษา (1 มาตรฐาน) มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	ปณิธานพันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อ เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (1 ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างอุดมการณ์ หลักการและมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับจะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในทุกมิติแม้ในส่วนของการประเมินคุณภาพหน่วยงานต้นสังกัดยังใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเครื่องมือประเมินคุณภาพเพื่อเติมเต็มให้ส่วนที่ควรพัฒนาที่ดีขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมั่นใจ

บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีบริบททั่วไปดังนี้
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2559, หน้า 1)

1. บริบททั่วไป

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 สืบเนื่องจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของสภาการศึกษา วันที่ 17 สิงหาคม 2553 ได้ประกาศเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต และเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เป็นที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 81 โรงเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
1. ศรีโคตรบูรณ์	1. คำเตยอุปถัมภ์	1. ปิยะมหาราชาลัย
2. วังกระแสวิทยาคม	2. บ้านผึ้งวิทยาคม	2. นครพนมวิทยาคม
3. ธรรมโฆสิตวิทยา	3. ศรีบัวบานวิทยาคม	3. ธาตุพนม
4. โคกสว่างประชาสรรค์	4. ปลาปากวิทยา	4. เรณูนครวิทยานุกูล
5. มหาชัยวิทยาคม	5. กุดาไถ้วิทยาคม	5. นาแกสามัคคีวิทยา
6. โพนแพงพิทยาคม	6. มัชฌิมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม	6. อุเทนพัฒนา
7. กุดฉิมวิทยาคม	7. อุ่มเหมาประชาสรรค์	7. มุกดาหาร
8. วัดบึงเหล็ก ในพระบรม ราชานุเคราะห์	8. นาแกพิทยาคม	
9. นาถ่อนพัฒนา	9. พระซองสามัคคีวิทยา	
10. ดงดาวแจ้งพัฒนศึกษา	10. พะทายพิทยาคม	
11. หนองบ่อวิทยานุกูล	11. บ้านแพงพิทยาคม	
12. ธรรมากรวิทยานุกูล	12. สหราษฎร์รังสฤษดิ์	
13. วังยางวิทยาคม	13. นาหว้าพิทยาคม (ธาตุ ประสิทธิ์ประชาชนุ เคราะห์)	
14. หนองโพธิ์พิทยาคม	14. โพนสวรรค์ราษฎร์ พัฒนา	
15. ไชยบุรีวิทยาคม	15. ค้อวิทยาคม	
16. รามราชพิทยาคม	16. นาทมวิทยา	
17. ท่าจำปาวิทยา	17. ผึ่งแดดวิทยาการ	
18. เชียงยืนวิทยา	18. นวมินทร์ราชูทิศ อีสาน	
19. ภูลังกาพิทยาคม	19. มุกดาวิทยานุกูล	
20. สามผงวิทยาคม	20. จุฬารัตนราชวิทยาลัย มุกดาหาร	
21. สนธิราษฎร์วิทยา		
22. นาคำราษฎร์รังสรรค์		
23. นาเดื่อพิทยาคม		
24. บ้านข่าพิทยาคม		

ตาราง 3 (ต่อ)

โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
25. นางวัชรราชบุรีรังสรรค์	21. คำสร้อยพิทยาสรรค์	
26. ดอนเสียวแดงพิทยาคม	22. ดอนตาลวิทยา	
27. อุดมพัฒนศึกษา	23. ดงหลวงวิทยา	
28. หนองชนพิทยาคม	24. คำชะอีวิทยาการ	
29. หนองแวงวิทยานุกูล	25. หนองสูงสามัคคีวิทยา	
30. นาโสกวิทยาการ		
31. คำป่าหลายสรรพรวิทย์		
32. ดงเย็นพิทยาคม		
33. นาวาราชกิจพิทยานุสรณ์		
34. ดงมอนพิทยาคม		
35. เมืองมุกพิทยาคม		
36. อุดมวิทย์		
37. ร่วมเกล้าพิทยาสรรค์		
38. แวงใหญ่พิทยาสรรค์		
39. โชคชัยวิทยา		
40. โพธิ์ไทรวิทยา		
41. ผาเทิบวิทยา		
42. กกตุมประชาสรรค์		
รัชมังคลาภิเษก		
43. คำบักวิทยาการ		
44. ชัยปัญญาวิทยานุสรณ์		
45. คำชะอีพิทยาคม		
46. เหล่าประชาอุทิศ		
47. ห้วยน้ำใหญ่วิทยา		
48. พลังราชบุรีพิทยาสรรพ์		
49. หนองแวงพิทยาคม		

2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และค่านิยม

2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นองค์กรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพในภูมิภาคอาเซียนระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพภายใต้การมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 พันธกิจ (Mission)

2.2.1 พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติและก้าวทันอาเซียน

2.2.2 ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม

2.2.3 พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.2.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy Issues)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาให้ครอบคลุม ทัวถึงและมีคุณภาพ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและก้าวสู่มาตรฐานสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะพึงประสงค์และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กร ภายใต้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

2.4 เป้าประสงค์ (Goals)

2.4.1 นักเรียนทุกคนเป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างครอบคลุม เสมอภาค เรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และเป็นเลิศทางวิชาการ

2.4.2 นักเรียน เป็นคนดีและมีความสุขในสังคม

2.4.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย และมีความเชื่อมโยงทั้งระบบ

2.4.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเข้มแข็ง

2.5 ค่านิยม (Values)

F-U-N= เป็นสุข สนุกสนาน

Forward thinking = หัวก้าวหน้า รักการเรียนรู้

Unity = อยู่อย่างสามัคคี มีความเป็นหนึ่ง ประสานความร่วมมือ

Noble minded = พึ่งมีคุณธรรม นำจิตใจ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 22 เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 8 องค์ประกอบดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยยังคงให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและการศึกษามุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินถึงผลอันเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 1-4) ตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามแนวทางให้บรรลุผลตามเกณฑ์ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตามเกณฑ์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

เพื่อพัฒนา และยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณภาพด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งคุณภาพด้านมาตรการส่งเสริม เพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2558 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จำนวน 81 โรงเรียน ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จำนวน 33 โรงเรียน และไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จำนวน 48 โรงเรียน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน, 2558, หน้า 2-6) จะเห็นได้ว่าถึงแม้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา แต่ยังคงประสบปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ เช่นในเรื่องของผลผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ปีการศึกษา 2557 เป็นต้น ส่งผลให้โรงเรียนที่รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ปี พ.ศ. 2554 – 2558 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 50 ที่ได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินภายนอกรอบ 3 (ปี 2554-2558) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผลการประเมิน
1	ปิยะมหาราชาลัย	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
2	คำเตยอุปถัมภ์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
3	นครพนมวิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
4	ศรีโคตรบูรณ์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
5	บ้านผึ้งวิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
6	ศรีบัวบานวิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
7	วังกระแจะวิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
8	ปลาปากวิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
9	กุดตาแก้ววิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
10	มัธยมพัชรกิตติยาภา ๑ นครพนม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผลการประเมิน
11	ธรรมโฆษิตวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
12	โคกสว่างประชาสรรค์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
13	มหาชัยวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
14	ธาตุพนม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
15	อุ่มเหม้าประชาสรรค์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
16	โพนแพงพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
17	กุดฉิมวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
18	วัดบึงเหล็ก ในพระบรมราชานุเคราะห์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
19	นาถ่อนพัฒนา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
20	เรณูนครวิทยานุกูล	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
21	ดงดาวแจ้พัฒนศึกษา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
22	นาแกพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
23	พระซองสามัคคีวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
24	หนองบ่อวิทยานุกูล	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
25	ธรรมากรวิทยานุกูล	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
26	นาแกสามัคคีวิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
27	หนองโพธิ์พิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
28	อุเทนพัฒนา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
29	ไชยบุรีวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
30	พะทายพิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
31	รามราชพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
32	ท่าจำปาวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
33	เชียงยืนวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
34	เชียงยืนวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
35	บ้านแพงพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผลการประเมิน
36	ภูลังกาพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
37	สหราษฎร์รังษฤษดิ์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
38	สามผงพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
39	สนธิราษฎร์วิทย	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
40	นาคำราษฎร์รังสรรค์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
41	นาเดื่อพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
42	บ้านข่าพิทยาคม	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
43	นาหว้าพิทยาคม(ธาตุประสิทธิ์ประชา นุเคราะห์)	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
44	นางั่วราษฎร์รังสรรค์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
45	ดอนเสียวแดงพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
46	อุดมพัฒนศึกษา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
47	โพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
48	ค้อพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
49	นาทมวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
50	หนองชนพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
51	หนองแวงวิทยานุกูล	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
52	มุกดาหาร	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
53	นาโสกวิทยาจารย์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
54	ผึ้งแดดวิทยาจารย์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
55	นวมินทร์ราชูทิศ อีสาน	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
56	คำป่าหลายสรรพวิทย์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
57	ดงเย็นพิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
58	นาวาราชกิจพิทยานุสรณ์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
59	มุกดาวิทยานุกูล	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผลการประเมิน
60	จุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
61	ดงมอนวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
62	เมืองมุกวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
63	คำสร้อยพิทยาสรรค์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
64	อุดมวิทย์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
65	ร่มเกล้าพิทยาสรรค์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
66	แวงใหญ่พิทยาสรรค์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
67	โชคชัยวิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
68	ดอนตาลวิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
69	โพธิ์ไทรวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
70	ผาเทิบวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
71	ดงหลวงวิทยา	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
72	กกตุมประชาสรรค์ รัชมิ่งคลาภิเษก	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
73	คำชะอีวิทยาการ	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
74	คำบงวิทยาการ	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
75	ชัยปัญญาวิทยานุสรณ์	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
76	คำชะอีวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
77	เหล่าประชาอุทิศ	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
78	ห้วยน้ำใหญ่วิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
79	หนองสูงสามัคคีวิทยา	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
80	พลังราษฎร์พิทยาสรรพ์	ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา
81	หนองแวงวิทยาคม	ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโดยส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อยกระดับ

คุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุชาย จินะเสนา (2548, หน้า129-133) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากปัจจัยพบว่าทั้งเก้าปัจจัยอยู่ในระดับมากโดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทัศนคติและทักษะรองลงมาคือการมีภาวะผู้นำคุณภาพการสอนของครูการสื่อสารที่มทำงานแรงจูงใจในการทำงานความร่วมมือและการสนับสนุนจากแหล่งอื่นการนิเทศกำกับและติดตามการจัดการศึกษาและระบบคุณภาพและขอความช่วยเหลือตามลำดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากเมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนพบว่าทุกขั้นตอนมีการปฏิบัติในระดับมากโดยขั้นตอนปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการวางแผนปฏิบัติงานรองลงมาคือการปฏิบัติตามแผนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานและการตรวจสอบและประเมินผลตามลำดับระดับความสำเร็จการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากโดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการดำเนินการประกันคุณภาพภายในรองลงมาคือการเตรียมการประกันคุณภาพภายในและการรายงานการประกันคุณภาพภายในตามลำดับ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำนวน 9 ปัจจัยและปัจจัยด้านชีวสังคม 4 ปัจจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีจำนวน 7 ปัจจัยได้แก่ระบบคุณภาพและขอความช่วยเหลือภาวะผู้นำแรงจูงใจในการทำงานการสื่อสารตำแหน่งหน้าที่เพศและขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมทรง โชติภักดิ์ (2549, หน้า 91-92) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการควบคุมคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในระดับมาก และด้านการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน 2) ตัวแปรการฝึกอบรม การทำงานเป็นทีม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกคือ $r_{xy} = .520$, $r_{xy} = .490$, $r_{xy} = .274$ และ $r_{xy} = .314$ ตามลำดับ 3) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม และระดับการศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้ร้อยละ 33.10

ณัฐมนวรรณ ศิริสุขชัยวุฒิ (2552, หน้า 8) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่างผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวมตัวแปรปัจจัยต่างๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากได้แก่ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารปัจจัยด้านโครงสร้างปัจจัยด้านบุคลากรปัจจัยด้านกระบวนการปัจจัยด้านทรัพยากรคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ 2) การทดสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยต่างๆ ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) อิทธิพลทางตรงระหว่างตัวแปรเหล่านั้นยังมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงซึ่งในความเป็นจริงแล้วตัวแปรต่างๆ สามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความแปรปรวนของคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 18.80 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุดได้แก่ปัจจัยด้านกระบวนการปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านทรัพยากรและตัวแปรแฝงด้านคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (QUALITY) ไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงด้านใดๆ ซึ่งตัวแปรทรัพยากรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของระบบ

ประกันคุณภาพภายใน (QUALITY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร

วารุณี บำรุงสวัสดิ์ (2553, หน้า 89-91) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากลำดับมากไปน้อยคือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านทัศนคติ และทักษะของบุคลากรในโรงเรียน ด้านทรัพยากรทางการศึกษาและด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาตามลำดับ ปัจจัยโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผล การดำเนินประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 73 และมีค่าความคลาดเคลื่อน ของการพยากรณ์ .267

วินัย คำแหง (2553, หน้า 105 - 106) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ คือปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลจังหวัดสงขลา พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) หาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี และสร้างสมการในการพยากรณ์ในการทำนายการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลจังหวัดสงขลา พบว่า ได้ร้อยละ 77

อริยวัฒน์ จันแดง (2555, หน้า 113) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยใน 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับคือ 1) การมีส่วนร่วมในการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 2) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ตามลำดับ และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับ คือ 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” 2) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” และ 3) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การมีส่วนร่วมในการบริหารที่เป็นตัวพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มี 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (X_4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.820 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 67.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนกร อัฒจักร (255, หน้า 79-82) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุดคือ การสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏต่อสายตาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุด คือ การให้ความสนใจบุคลากรเป็นรายบุคคลเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุดคือการใช้เทคนิคและสื่อหลายๆทาง เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน และการใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้เกิดความแน่ใจและความเข้าใจตรงกันเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุดคือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรตัดสินใจได้อย่างอิสระ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านทรัพยากรการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุดคือการจัดให้มีการใช้งบประมาณตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยสุด คือ การเสริมสร้างความกระตือรือร้นให้ทีมงาน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .012 โดยภาพรวมระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษามีค่าอยู่ระหว่าง

0.517 ถึง 0.714 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นางวลัดดา จุลมา และคณะ (2557, หน้า 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์มีผลการประเมินในระดับมากถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผล ด้านผลผลิตได้แก่ผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ ในการประเมินและผลการประเมินด้านมาตรฐานการประเมินภายในพบว่า มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยมซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินและผลการประเมินผลกระทบ ด้านบวกพบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดีสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองชุมชนองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีและตรงตามความต้องการของชุมชนผลการประเมินผลกระทบด้านลบพบว่าในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในทำให้เกิดผลกระทบในด้านของเวลางบประมาณและทรัพยากรและผลจากการศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาพบว่าโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคมเป็นโรงเรียนที่เป็นตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 ปัจจัยได้แก่ด้านผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลากรด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน

เอกพิชัย ชัยทอง และคณะ (2558, หน้า 39) ได้ทำการวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้ที่สำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าระดับ การบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษามีการปฏิบัติ ในระดับมากและตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในมี 4 ด้านตามลำดับคือด้านการจัดโครงสร้างองค์กรด้านการใช้ภาวะผู้นำด้านการใช้ เทคโนโลยีและด้านการบริหารบุคลากรโดยร่วมกันสามารถทำนายได้ร้อยละ 60

จตุรภัทร ประทุม และคณะ (2559, หน้า 123-125) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2) ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานวิชาการและแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการและปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาพบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .014) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้ง 6 ตัวแปรได้แก่การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ (X_5) การได้รับความยอมรับนับถือ (X_{14}) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน (X_{10}) ความรับผิดชอบต่องาน (X_{17}) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (X_{12}) และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.82 ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.26 และสามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ 67.7 เปอร์เซนต์

นิพิฐพนธ์ สलगสิงห์ และคณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ปัจจัยโดยรวมเมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัย มีปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ปัจจัย และระดับมาก 5 ปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.68$) ปัจจัยด้านทัศนคติ และทักษะ ($\bar{X} = 4.63$) และปัจจัยด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.61$) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 45 ค่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 36 ค่า และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ค่า มีค่าระหว่าง -.159 ถึง .749 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาแต่ละด้านกับประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .34 ถึง .73 และทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้แก่ ปัจจัยด้านความร่วมมือและการสนับสนุนจากแหล่งอื่น ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านทีมงาน ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านคู่มือระบบระบบคุณภาพและขอขบความช่วยเหลือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานโดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 99.3

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Spring (1996, p. 156) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความรู้ ความเข้าใจรับรู้ถึงคุณภาพของโรงเรียนระบบจอห์นสันในชนบทจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในการเข้าใจรับรู้ในคุณภาพของโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 ประการ คือด้านภาวะผู้นำ ด้านข้อมูล ด้านการวางแผน ด้านความคิด ด้านคุณภาพของกระบวนการ ด้านผลของคุณภาพและด้านผลการให้บริการ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์บุคลากรและผู้เรียนเกี่ยวกับมาตรฐาน 7 ประการ มีความเข้าใจและรับรู้แตกต่างกัน

Harper and John (1999, pp. 61-01A) ศึกษาการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาแผนงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2 โรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะทำงานที่สอนแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Instructional Teams) และคณะวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (School-wide Improvement Planning Teams) ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาเป็นแรงกระตุ้นแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และกระบวนการวางแผนของทั้งสองโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญ ในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงานทั้งสอง การประกันคุณภาพกระตุ้นให้ การดำเนินงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้ร่วมทำการวิจัยมีความเชื่อมั่นในกรอบความคิดในแผนพัฒนาโรงเรียน

Odden and Ciune (2005, pp. 6-10) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา จะเป็นหนทางที่จะปรับปรุงการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดีโดยเป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกำหนดคือ 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2) เพิ่มปริมาณหลักสูตรให้นักเรียนเลือกหลายๆอย่างมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและห้องเรียน จุดเน้นที่สำคัญคือการสรรงงบประมาณให้เพียงพอ

Muhammad Azeem (2012, pp. 242–247) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนการศึกษาในระดับรัฐบังกลาเทศปาเกีสถาน องค์ประกอบของประสิทธิผลของโรงเรียน มีทั้งสิ้น 17 องค์ประกอบ ผลศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญในประสิทธิผลของโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาครู และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ โดยออกแบบหลักสูตรตามความต้องการของสังคมและการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

Agharuwhe A. Akiri (2013, p. 105) ได้ศึกษาอิทธิพลของการปฏิบัติงานของครูต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐเดลาแวร์ ผลศึกษาพบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อความสำเร็จนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจากข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยปัจจัยการดำเนินงาน จากหน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องอาศัยความช่วยเหลือในการจัดการศึกษาโดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชน คนในชุมชนต้องช่วยกันพัฒนาโรงเรียนในชุมชน และการที่ทุกคน ทุกฝ่ายมีอุดมการณ์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ร่วมกันในการจัดการศึกษา ร่วมกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนคุณภาพ ห้องน้ำได้

มาตรฐาน ความมั่นคงของอาคารเรียน อื่นๆ จะทำให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพได้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยความร่วมมือกัน ใส่ใจวิธีการ แนวทางที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ร่วมกันสะท้อนผล ร่วมกันนำผลไปพัฒนา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เดินไปยังจุดหมายเดียวกัน โดยไม่ปล่อยให้ เป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง แต่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจะนำมาซึ่งประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี